

W STRONĘ CENTRÓW MŁODZIEŻOWYCH

RAPORT

z prac nad koncepcją Pracowni Młodych w Krakowie

Kraków, 2020

Spis treści

WSTĘP	2
WYNIKI WYMIANY DOBRYCH PRAKTYK W ZAKRESIE PROWADZENIA CENTRÓW MŁODZIEŻOWYCH	2
KONTEKST - KONFERENCJA	2
TERMINOLOGIA	3
STUDIUM PRZYPADKU – „PRACA Z DZIEĆMI I MŁODZIEŻĄ ORAZ POLITYKA MŁODZIEŻOWA W NORYMBERDZIE”	3
2.1 Polityka młodzieżowa – podstawy prawne i organizacja	3
2.2. Organizacja sektora młodzieżowego w Norymberdze	4
2.3 Finansowanie i podejmowanie decyzji	5
2.4 Funkcjonowanie centrów młodzieżowych w Norymberdze	6
2.5 Główne cele sektora młodzieżowego w Norymberdze	7
2.6 Wyzwania i problemy w pracy z młodzieżą	7
2.7 Przyszłość	8
PODSUMOWANIE	8
WYNIKI BADAŃ JAKOŚCIOWYCH	10
WYNIKI SPOTKANIA I EWALUACJA METOD	11
POTRZEBY	11
ZASADY I FUNKCJE	12
WYNIKI BADAŃ ANKIETOWYCH	13
REKOMENDACJE Z BADAŃ	18
LOKALIZACJA	18
WNĘTRZE	18
ZASADY I SPOSÓB FUNKCJONOWANIA	19
REKOMENDACJE DOTYCZĄCE PRACOWNI MŁODYCH – PODSUMOWANIE	20
UMOCOWANIE, ZARZĄDZANIE I FINANSE	20
MODERATORZY PRACOWNI MŁODYCH – OSOBY PRACUJĄCE Z MŁODZIEŻĄ	22
TWORZENIE I FUNKCJONOWANIE PRACOWNI	22
ROZWIĄZANIA PRZESTRZENNE	23
*DODATEK: STANDARDY PRACY Z MŁODZIEŻĄ I KOMPETENCJE „PRACOWNIKA MŁODZIEŻOWEGO”	25

Autorzy:

Barbara Moś

Martyna Olech

Michał Wolszczak

Natalia Polak

Sandra Skalmierska

CC: Europe4Youth

Działanie sfinansowano ze środków Programu Rozwoju Organizacji Obywatelskich na lata 2018-2030.

Wstęp

Publikacja stanowi zbiorcze zestawienie wyników badań i konsultacji służących przygotowaniu Pracowni Młodych w Krakowie, na podstawie Programu Aktywnego Udziału Młodzieży w Życiu Miasta „Młody Kraków 2.0”. Jedną ze zdiagnozowanych i mocno akcentowanych tam potrzeb jest **posiadanie przez krakowską młodzież niekomercyjnej przestrzeni, która umożliwi nieodpłatne spędzanie czasu z rówieśnikami**. W Programie Młody Kraków 2.0 zapisano zatem plan tworzenia dzielnicowych Pracowni Młodych:

- dedykowanych młodym ludziom,
- przyjaznych i bezpiecznych,
- dających szansę na rozwijanie pasji, umożliwiające zdobywanie wiedzy i umiejętności,
- otwartych na różnorodność i wielokulturowość,
- rozszerzających ofertę rozwojową i edukacyjną,
- wyrównujących szanse młodzieży z różnych środowisk.

Proces przygotowania koncepcji funkcjonowania Pracowni postępował wielotorowo i przy udziale wielu aktorów. Skorzystano z trwających projektów społecznych i zasobów ludzkich Stowarzyszenia Europe4Youth, prac badawczych studentów UJ, prac Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Młodzieży w Krakowie i Referatu ds. Młodzieży Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa. Przeprowadzono badania i konsultacje na temat potrzeb młodzieży związanych z tworzonymi w Krakowie Pracowniami Młodzieżowymi, wymianę dobrych praktyk ze specjalistami z miasta partnerskiego Norymberga oraz konsultacje z relewantnymi jednostkami miejskimi. W efekcie zebrano inspiracje, rekomendacje oraz zalecenia. Publikację przygotowało Stowarzyszenie Europe4Youth, członek Komisji Dialogu Obywatelskiego ds. Młodzieży we współpracy z grupą doktorantów UJ, oraz członkami grupy roboczej ds. wypracowania koncepcji Pracowni Młodych.

Wyniki wymiany dobrych praktyk w zakresie prowadzenia centrów młodzieżowych

Kontekst - konferencja

5 listopada 2019 r. w Sali Dietla Urzędu Miasta Kraków odbyła się **Międzynarodowa Konferencja Wymiany Dobrych Praktyk w zakresie tworzenia centrów młodzieżowych pod nazwą „Centra młodzieżowe jako narzędzie pracy z młodzieżą”**. Konferencję w ramach swojego projektu programu specjalistycznego dla animatorów wymiany polsko-niemieckiej zorganizowało Stowarzyszenie Europe4Youth (projekt „Solidarity in Youth Work” finansowany z Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży oraz „Głos dla Głosu Młodzieży” finansowany z programu Erasmus+), we współpracy z norymberską organizacją Verein für Inklusive Erlebnispädagogik i Miastem Partnerskim Norymberga, oraz Urząd Miasta Krakowa i Komisja Dialogu Obywatelskiego ds. Młodzieży.

Celem konferencji była wymiana dobrych praktyk w zakresie rozwijania polityki młodzieżowej pomiędzy Norymbergą, a Krakowem oraz zebranie rozwiązań przydatnych dla Krakowa w kontekście tworzenia, ewaluowania i prowadzenia centrów młodzieżowych.

Dodatkowo, przedmiotem konferencji było omówienie potrzeb systemowych związanych z centrami/pracowniami młodzieżowymi, porównanie polityk młodzieżowych w Norymberdze i Krakowie, zidentyfikowanie wyzwań, potrzeb oraz planów współpracy obu miast. Kluczowa z punktu widzenia rekomendacji dla funkcjonowania Pracowni Młodych była część konferencji realizowana przez przedstawicieli pracowników młodzieżowych z Norymbergi.

Terminologia

Warto tutaj nadmienić, że centra młodzieżowe w terminologii Programu Młody Kraków 2.0 to „Pracownie Młodych”. W raporcie używając określenia „Centra Młodzieżowe” odnosić będziemy się do placówek niemieckich partnerów, „Pracownie Młodych” zaś dotyczyć będą Krakowa.

Studium przypadku – „Praca z dziećmi i młodzieżą oraz polityka młodzieżowa w Norymberdze”

2.1 Polityka młodzieżowa – podstawy prawne i organizacja

Norymberga – miasto bliźniacze Krakowa prowadzi politykę młodzieżową, w której silną rolę pełnią centra młodzieżowe prowadzone albo bezpośrednio przez Miasto, albo przez organizację parasolową (finansowaną ze środków miejskich) nazywaną Radą Młodzieży (Kreisjugendring - KJR). KJR to jednak zgoła inna struktura, niż np. Młodzieżowa Rada Krakowa – to jednostka miejska składająca się z urzędników, pedagogów i pracowników młodzieżowych wspierająca organizacje młodzieżowe merytorycznie i finansowo. To główna struktura finansowania działań młodzieżowych. Zrzeszając organizacje młodzieżowe (harcerzy, silne organizacje, ale też małe stowarzyszenia i grupy nieformalne młodych ludzi) zatwierdza ich plany roczne i finansuje ich inicjatywy, pomysły i projekty.

Głównym założeniem tak realizowanej polityki młodzieżowej jest decentralizacja, pełna partycypacja młodzieży oraz niezależność. **Młodzież zrzeszona w organizacjach projektuje działania miasta na rzecz młodzieży, a miasto pełni rolę wspierającą.** Nasi partnerzy nie ukrywali, że taka organizacja wynika z politycznej decyzji, woli niedopuszczenia do konsekwencji praktyk III Rzeszy, w której odgórne finansowanie i organizowanie działań młodzieżowych było jedną z funkcji nazistowskiego państwa. Niezależność działań młodzieżowych i silne oparcie na wartościach demokratycznych pracy z młodzieżą to fundamenty myślenia o polityce młodzieżowej w Niemczech i Norymberdze.

Realizacja polityki młodzieżowej jest wielostopniowa i wynika z federalnego charakteru państwa. Ustawa Zasadnicza Republiki Federalnej Niemiec nadaje obowiązek aktywnego organizowania pracy z młodzieżą, a dedykowana temu ustawa określa zadania jednostek federalnych, krajowych, samorządowych na każdym szczeblu. Obok nich działają organizacje parasolowe (Jugendring) wspierające oddolne organizacje młodzieżowe na szczeblu federalnym, krajowym, regionalnym i lokalnym. Ciała doradcze na szczeblu regionalnym złożone z przedstawicieli młodzieży, ministerstw odpowiadających za obszar młodzieży w

każdym kraju związkowym, organizacji młodzieżowych, rad i komisji mają głos nie doradczy, a wiążący w podejmowanych decyzjach w obszarze młodzieży. Instytuty pracy z młodzieżą monitorują sytuację młodzieży, jakość działań kierowanych do młodzieży oraz szkołą i certyfikują osoby pracujące z młodzieżą. Praca z młodzieżą to dyscyplina naukowa, a kształcenie pracowników młodzieżowych w systemie edukacji formalnej usystematyzowane i wysokiej jakości.

2.2. Organizacja sektora młodzieżowego w Norymberdze

Populacja Norymbergi to 540 tys. mieszkańców, z których 20% stanowi grupę docelową prowadzonych placówek, a więc dzieci i młodzież w przedziale wiekowym **od 6 do około 27 roku życia**. 45% populacji miasta posiada migracyjne korzenie. W urzędach do spraw młodzieży, placówkach dla dzieci, młodzieży i rodzin pracuje około 2 tys. osób. W mieście funkcjonuje Kreisjugendring (KJR) zrzeszające 24 organizacji młodzieżowych, w którego skład wchodzi organizacje harcerskie, sportowe, „hobbystyczne”, oparte na związkach religijnych, etnicznych i wielu innych. Organizacje te są członkami KJR, nie podopiecznymi. Istnieje długa tradycja zrzeszeń młodzieżowych, wiele organizacji ma długą historię funkcjonowania, ugruntowane struktury i silne tradycje. Są jednak na równi traktowani z nowymi, czy mniejszymi stowarzyszeniami. Dostęp do zasobów ma każda organizacja młodzieżowa, co stanowi bazę współpracy opartej na siatce partnerów, do których zaliczamy różnorodne instytucje: centra młodzieżowe, placówki oświatowe, ośrodki kształcenia młodzieży. Wymienione wyżej instytucje funkcjonują w ekosystemie sektora młodzieżowego jako partnerzy.

Centra młodzieżowe prowadzone są albo bezpośrednio przez Miasto Norymbergi, albo Kreisjugendring (KRJ). Ich liczba i lokalizacja są diagnozowane przez Miasto Norymbergi jego nakładami. Zatrudniany jest personel zarządczy i pedagogiczny złożony z wykwalifikowanych pracowników młodzieżowych (nie nauczycieli), który dba o centra młodzieżowe, pracuje z młodymi ludźmi z danej dzielnicy i pełni szczególne funkcje. Pracownik młodzieżowy to przede wszystkim dorosły „znaczący inny” („significant other” w terminologii G.H. Mead 1934) – osoba bliska, zaufana młodemu człowiekowi, ale też „systemowa”, pokazująca sektor publiczny, wprowadzająca w dorosłe życie w sposób pozaformalny, aktywny, poprzez działanie i wsparcie. Przede wszystkim wsparcie. Funkcją pracownika młodzieżowego jest stworzenie bezpiecznej i otwartej przestrzeni dla każdej młodzieży bez względu na jakiekolwiek cechy społeczne, w której możliwe jest podejmowanie aktywności zbiorowych, jak i rozwój indywidualny. **Przestrzeń tą organizują de facto sami młodzi ludzie, a pracownik młodzieżowy dba o warunki, bezpieczeństwo i włączający charakter.**

Warto tutaj nawiązać do osobnego, acz ważnego tematu kwalifikacji i kompetencji osób pracujących z młodzieżą – odnosimy się do niego szerzej w ostatnim rozdziale nt. kompetencji osób pracujących z młodzieżą. W Niemczech powszechne jest szybkie oddawanie odpowiedzialności w ręce dzieci i młodzieży (za tradycją skautowską), a więc osobami pracującymi z młodzieżą są też sami młodzi ludzie – **liderzy młodzieżowi**, którym przysługują specjalne prawa, możliwości edukacyjne oraz certyfikacja. Edukacja liderów młodzieżowych opiera się o wspólny standard kształcenia i weryfikacji wiedzy i umiejętności. Uzyskane w tym kraju kwalifikacje potwierdzane są wydaniem karty *Juleica*, która gwarantuje, iż lider posiada wiedzę i przygotowanie z: metodyki pracy z młodzieżą, zagadnień prawnych i organizacyjnych pracy z młodzieżą, udzielania pierwszej pomocy i innych. *Juleica* często stanowi pierwszy krok

do dalszego kształcenia, w tym na poziomie uniwersyteckim, i uzyskania tytułu pracownika młodzieżowego.

W Polsce sklasyfikowany jest zawód animatora czasu wolnego młodzieży zwanego czasem pracownikiem młodzieżowym, w którego zadania zawodowe moglibyśmy częściowo wliczyć prowadzenie Pracowni Młodych. Z uwagi na innowacyjność tworzonych w Krakowie miejsc dla młodych – nie posiadamy jednolitych ram prawnych kto i jak powinien moderować Pracownie Młodych. Idąc jednak za europejskimi standardami pracy z młodzieżą oraz dobrymi praktykami zza zachodniej granicy, sugerujemy **w jak największym stopniu oddać je w ręce młodych** i dopilnować, a osoby mające kontakt z użytkownikami pracowni posiadały kompetencje do tej pracy.

2.3 Finansowanie i podejmowanie decyzji

Unikatową cechą Rad Młodzieży takich jak Kreisjugendring (KJR) jest dowolność w gospodarowaniu otrzymanym przez Urząd Miasta Norymbergi funduszami. Miasto przekazuje środki KRJ (Kreisjugendring) na podstawie długoterminowych umów, ze zdefiniowanymi zadaniami, które instytucje winny realizować – zadania oparte na szerokich ramach i ustawie o pracy z młodzieżą. **Jednak to KJR (w systemie podejmowania decyzji opisanym poniżej) indywidualnie decyduje o przeznaczeniu budżetu na funkcjonowanie organizacji młodzieżowych oraz centrów młodzieżowych, którymi dysponuje KJR. Skutkuje to wydatkowaniem środków na to, co ich zdaniem jest najlepsze do osiągnięcia zakładanych celów.**

W Kreisjugendring funkcjonują dwie komisje. Pierwsza to zgromadzenie plenarne (skupiające wszystkie organizacje młodzieżowe oraz reprezentację uczniów), spotkania zgromadzenia odbywają się dwa razy w roku. Druga komisja regulująca funkcjonowanie KRJ to rada składająca się z dobrowolnie do niej wstępujących 9 osób, które spotykają się raz w miesiącu. Najważniejsze decyzje należą do zgromadzenia plenarnego, co gwarantuje reprezentację całego sektora organizacji młodzieżowych i równy głos organizacji małych i dużych. Centra młodzieżowe zarządzane bezpośrednio przez Miasto funkcjonują na podstawie rocznych planów, acz wypracowanych we współpracy z młodymi ludźmi, organizacjami młodzieżowymi.

Sukces w tworzeniu warunków dla młodych Norymberga może zawdzięczać w dużej mierze nakładom finansowym przeznaczonym na sektor, w którym znajduje się prowadzenie centrów młodzieżowych. Łączne **wydatki na pracę z młodzieżą w tym mieście to około 18 milionów euro rocznie**. Kwota ta jest niezależna od zmian politycznych, ponieważ ma głębokie umocowanie w prawie krajowym, tradycji pracy z młodzieżą oraz zasadach silnie ugruntowanych w praktyce samorządów i monitorowanych przez silną strukturę organizacji młodzieżowych i pracujących z młodzieżą, instytutów badawczych i Rad Młodzieży. Mówiąc słowami naszych partnerów z Niemiec „nikt nie ma odwagi tego kwestionować”.

Podstawą opisywanego w tym raporcie sektora w Norymberdze jest konsensus społeczny i polityczny w pracy z młodzieżą, zarówno tą realizowaną przez organizacje młodzieżowe, jak i przez miasto. Oznacza to w praktyce, że oba sektory współpracują ze sobą, wzajemnie się uzupełniają, nie stanowią dla siebie konkurencji i nie działają na wzajemną niekorzyść. Bez wątpienia możemy uznać za warty naśladowania sposób funkcjonowania, komunikacji i współpracy między młodzieżą, a miastem.

Działania realizowane przez organizacje młodzieżowe wchodzące w skład KJR oraz centra młodzieżowe są wzajemnie wzmacniane. **W związku z tym, że to nie system grantowy decyduje jakie działania będą realizowane, a wspólne decydowanie, nie istnieje znana nam grantowa i rywalizacja między organizacjami.** Należy też zauważyć, że kooperacja w sektorze i działanie na rzecz wspólnego dobra **zapewnia organizacjom długie istnienie**, dzięki któremu mogą się profesjonalizować, testować metody, unowocześniać działania w bezpiecznych warunkach. Młodzież ma tym samym przestrzeń i możliwości niezakłócone bieżącymi decyzjami politycznymi, czy niepewnymi wynikami konkursów. Organizacje młodzieżowe posiadają silną pozycję, ich rola jest doceniana, a wpływ na kreowanie polityk młodzieżowych w mieście (poprzez zrzeszenie w KJR) realny.

2.4 Funkcjonowanie centrów młodzieżowych w Norymberdze

W mieście znajduje się 60 tego typu ośrodków dla dzieci i młodzieży, zatrudniających około 130 pracowników. Grupą docelową są młodzi ludzie w wieku od 6 do około 27 roku życia.

Typy obiektów:

- 26 domów dla dzieci i młodzieży, każdy z 3-4 pełnoetatowymi pracownikami, ilość odwiedzających dziennie: 50-100,
- 17 stacjonarnych oraz mobilnych klubów młodzieżowych, każdy z 2-3 pracownikami, ilość odwiedzających klub stacjonarny dziennie: 30-50, mobilne: 60,
- 17 aktywnych placów otwartych z 2 pracownikami każdy, dedykowane dla dzieci i młodzieży do 14 roku życia, umożliwiające prace manualne, rzeźbę w drewnie itp.,

Łącznie w powyższych obiektach odnotowuje się ponad 530 tys. odwiedzających rocznie. Liczba odwiedzających obrazuje jak silna pozycja placówek KRJ przekłada się na zaufanie młodych ludzi do tych miejsc, więc i regularne ich odwiedzanie. Charakter i atmosfera centrów młodzieżowych zmieniały się na przestrzeni lat i aktywnie dostosowywały do potrzeb odwiedzającej je młodzieży. Istnieją **centra o profilu tematycznym**, np. sportowe, czy nt. zdrowego żywienia, a także stricte kulturalne, edukacyjne, czy „dzielnicowe”. Odwiedzający je młodzi ludzie mogą tam swobodnie spędzać czas, zaczynając od odrabiania pracy domowej czy wspólnego gotowania, kończąc na korzystaniu z PlayStation. Czują się swobodnie, placówki nie są obcym tworem, a integralną częścią ich życia o którą dbają i którą cenią.

Bardzo ważne jest jednak ocenianie efektywności centrów młodzieżowych wg kryteriów jakościowych a **nie liczby odwiedzających!** Celem centrów młodzieżowych nie jest maksymalizacja liczby uczestników zajęć, a stworzenie bezpiecznych przestrzeni dla młodych ludzi mieszkających w mieście. Rezultaty nie są mierzone w klasycznym tego słowa rozumieniu – nasi partnerzy zachnęli się na pytanie o sposób mierzenia efektywności centrów młodzieżowych twierdząc, że nie zgadza się to z ich misją. Raporty funkcjonowania centrów składają się z indywidualnych kejsów, podjętych działań (nawet bez rezultatów), a także dalszej analizy problemów młodych ludzi, którzy korzystają z centrów! **Centra młodzieżowe mogą być bowiem narzędziem monitoringu sytuacji, problemów i potrzeb młodych ludzi.**

2.5 Główne cele sektora młodzieżowego w Norymberdze

Norymberga obrała 5 głównych celów strategicznych określający charakter pracy z młodzieżą:

- Umożliwienie młodym ludziom partycypacji i zaangażowania obywatelskiego,
- Umożliwienie rozwoju młodzieży przez działania młodzieżowe i ich promocję,
- Ukierunkowanie działań na konkretne grupy docelowe oraz tworzenie otwartych i dostępnych dla dzieci i młodzieży przestrzeni,
- Integracja ze wszystkimi dziedzinami życia młodych ludzi, adresowanie wszystkich potrzeb,
- Planowanie, zarządzanie i koordynacja sektora młodzieżowego w sposób holistyczny i odpowiedzialny.

2.6 Wyzwania i problemy w pracy z młodzieżą

Nasi niemieccy partnerzy wskazali w trakcie spotkania główne wyzwania z którymi mierzą się w codziennej pracy:

- 1) Digitalizacja – centra muszą posiadać stały dostęp do sieci, wyposażone być w nowoczesne sprzęty elektroniczne. Dane gromadzone powinny być zabezpieczone zgodnie z obowiązującym prawem.
- 2) Zmiany demograficzne – Norymberga mierzy się ze starzeniem się społeczeństwa, co rodzi problemy dotąd nie priorytetowe np. mieszkalnictwo,
- 3) Sytuacja finansowa gmin - jest zmienna, bywa, że ośrodki otrzymują budżety, które nie odpowiadają ich zapotrzebowaniu, wyzwaniem stanowi realizowanie zadania „mieszcząc się” w budżetach.
- 4) Problemem dla zintegrowania środowiska młodych są rozproszone, małe subkultury – wyzwaniem jest, aby młodzi, którzy trzymają się w małych, hermetycznych grupach zechcieli przychodzić do centrów.
- 5) Innym wyzwaniem jest dostosowanie godzin otwarcia do potrzeb młodych, np. w weekendy, późnymi popołudniami. Jest to efekt wydłużającego się czasu jaki uczniowie spędzają na zajęciach w szkołach.

W trakcie ponad 5 dekad funkcjonowania Centrów Młodzieżowych w Niemczech ich charakter się zmieniał, dostosowywał do nowych warunków. Wiele lat temu palącą potrzebą dla młodych był dostęp do komputera i Internetu, centra wyposażały się więc w sale komputerowe i funkcjonowały niemal jak kafejki. Dzisiaj większość młodych posiada smartfony i wyzwania wydają się zgoła inne. Wszechobecny jest *gaming* (turnieje gier komputerowych cieszą się nieprzerwaną popularnością), zawsze aktualne i potrzebne są sprzęty sportowe. Zauważono również aspekt *genderowy* centrów – dla zwiększenia poczucia bezpieczeństwa, „własności” przestrzeni i podmiotowości zaczęto tworzyć przestrzenie tylko dla dziewczyn (np. strefa dziewczyn w centrum o profilu sportowym, w którym dominowali zazwyczaj chłopcy) lub tworzenie profili złożonych (np. sport i zdrowe żywienie), które przyciągną zarówno chłopaków, jak i dziewczyny.

Warto, aby tę lekcję odrobić ze znajomością potencjalnych wyzwań, tematów do dyskusji oraz z pełnym udziałem młodych ludzi w tworzeniu, moderowaniu przestrzeni oraz podejmowanie decyzji w ich sprawie. Tworząc warunki, także fizyczne i przestrzenne w Pracowniach Młodzieżowych modelujemy warunki rozwoju młodych ludzi, stymulujemy

pewne procesy z uwagą na wyrównywanie szans i upodmiotowienie młodych ludzi, wynikające z celów strategicznych w polityce młodzieżowej. Program Młody Kraków 2.0. kładzie nacisk na rozwijanie kompetencji demokratycznych: aktywności obywatelskiej, zaangażowania społecznego, odpowiedzialności za dobro wspólne, a także stymuluje partnerstwo młodych ludzi w podejmowaniu decyzji w sprawach, które ich dotyczą.

2.7 Przyszłość

Podejmowane działania w obszarze pomocy i opieki nad młodymi w mieście bazują m.in. na strategii „Jugendhilfeplanung” z 2017 roku. Dokument holistycznie określa cele i plany Norymbergi w tym obszarze na wiele lat. Są to m.in. **planowanie przestrzeni miejskich i rozwoju miasta**. Aspekt ten odnosi się nie tyle do samych młodych ludzi, ale do całych rodzin, ich przestrzeni życiowej, całych dzielnic. Kolejnym założeniem jest inicjowanie działań dedykowanych specjalnie dla danych lokalizacji oraz profesjonalny i jakościowy rozwój pracy z dziećmi i młodzieżą. Norymberga dostrzega potrzebę rozszerzenia personelu zajmującego się pracą z młodymi, związane jest to z rozwojem miasta, migracją do Norymbergi i zwiększonym popytem na pracę z młodymi migrantami. W celu ciągłej poprawy jakości świadczonych w sektorze młodzieżowym usług do Urzędu Miasta wpływają regularnie raporty o aktualnej sytuacji oraz z pomysłami jak adaptować pracę do zmiennych warunków.

Przy okazji wyborów samorządowych w Bawarii w marcu 2020 **KRJ zgłosił propozycje celów i priorytetów w polityce młodzieżowej:**

- Partycypacja – w Niemczech zwiększa się poziom biedy, coraz więcej osób doświadcza wykluczenia ze społeczeństwa,
- Środowisko naturalne – zmiany klimatyczne i zanieczyszczenie środowiska aktualnie martwią większość społeczeństwa, młodzi sami werbalizują pilną potrzebę radykalnych zmian, aby chronić środowisko naturalne,
- Działania prewencyjne - obawa przed rosnącym w kraju prawicowym ekstremizmem,
- Wynajem i nieruchomości – problemy młodych z wynajmem mieszkań, brak dostatecznych środków na czynsze, rachunki,
- Cyfryzacja.

Podsumowanie

Niniejsze podsumowanie konferencji i wymiany dobrych praktyk z Norymbergą wskazuje na główne punkty do rozważenia w procesie tworzenia koncepcji Pracowni Młodych:

- **Umocowanie systemowe** – jak Pracownie Młodych przyczyniają się do rozwoju pracy z młodzieżą? Jak realizują cele strategiczne polityki młodzieżowej?
- **Sposób zarządzania i finansowania** – jak zapewnić długie trwanie tym placówkom i uniezależnić je od zmian wyborczych? Jak zapewnić ich skuteczność i wysoką jakość?
- **Rola i kompetencje pracowników młodzieżowych** – jak zapewnić odpowiednie podejście moderatorów Pracowni? To kwestia problematyczna w polskim systemie prawnym nie rozpoznającym zawodu pracownika młodzieżowego i powierzająca tego typu rolę pedagogom/nauczycielom.
- **Podejmowanie decyzji** – jak zapewnić młodzieży decydującą rolę i głos w tym procesie?

- **Charakterystyka miejsc i oddająca ją koncepcja architektoniczna.**

Charakterystykę tych miejsc którą warto zaimplementować w naszym mieście jest: dostosowanie godzin otwarcia do stylu życia młodych, sprawowanie opieki nad pracownikami przez osoby potrafiące „zaleźć wspólny język” z młodzieżą, wyposażenie i wprowadzenie rozwiązań architektonicznych odpowiadających na potrzeby młodych (dostęp do Internetu, stworzenie przestrzeni do relaksu, dostarczanie gier i instrumentów, wygodnych miejsc do pracy i wypoczynku, stworzenie kuchni lub aneksu kuchennego). Nie bójmy się również oddać inicjatywy w ręce młodych. Sprawmy, aby dedykowana im przestrzeń możliwie jak najpełniej odzwierciedlała ich pomysły na jej zagospodarowanie.

Opracowanie:

Martyna Olech

Barbara Moś

Warsztaty OD-nowa na Zachodniej

m ł o d y
KRAKÓW
2.0

Organizatorzy:

Współfinansowane przez:

Pod patronatem:

Wyniki badań jakościowych

Badanie jakościowe nad potrzebami młodych ludzi i ich wyobrażeniem funkcjonowania Pracowni Młodych zostało zorganizowane jako warsztat w ramach akcji rzeczniczych projektu „European Youth Together: Road to the Future” Stowarzyszenia Europe4Youth ze środków programu Erasmus+ i pod patronatem Parlamentu Europejskiego. Przygotowany został przez doktorantów UJ, członków grupy roboczej ds. wypracowania koncepcji pilotażowych Pracowni Młodych w 31-ej filii Biblioteki Miejskiej mieszczącej się przy ul. Zachodniej 7/3a w Krakowie.

Organizatorzy zorganizowali kampanię informacyjną pod nazwą „Od-nowa” zachęcającą do wyrażenia opinii o powstającą przy ul. Zachodniej placówką. Odbiór wiadomości o planowanym powstaniu Pracowni Młodzieżowej przy ul. Zachodniej był znaczący. Liczba odbiorców tych treści było to około 14 tys osób, natomiast osób które weszły na stronę wydarzenia było już 675, osób które oznaczyły swój udział było 7 oraz zainteresowanych 42. Dodatkowo została przesłana informacja bezpośrednio do osób które wyraziły chęć udziału w dalszej części badania podczas badań ankietowych. Warsztat odbył się 23 stycznia 2020 15:30-18:00, w Miejskim Centrum Dialogu przy ul. Brackiej 10 w Krakowie przy niskiej frekwencji 3 osób oraz 3 moderatorów. Wyniki są zatem efektem pracy kreatywnej najbardziej zainteresowanych osób, pogłębioną analizą reprezentowanych przez nich 3 grup społecznych młodych ludzi zamieszkujących Kraków. Nie można uznać wyników za reprezentatywne.

Pierwszym etapem spotkania było wprowadzenie w temat programu oraz szczegółowe opisanie projektu w ramach w 31-ej filii Biblioteki Miejskiej. Organizatorzy posłużyli się prezentacją przygotowaną specjalnie na to spotkanie pokazującą wnętrze obiektu jak i umiejscowienie go na mapie Krakowa. Następną częścią spotkania stworzenie przez uczestników map myśli dotyczących potrzeb, zasad i funkcji jakie ma spełnić miejsce. Na przygotowanych materiałach w postaci markerów oraz dużego arkusza papieru uczestnicy tworzyli mapy wraz z organizatorami.

Wyniki spotkania i ewaluacja metod

Warsztaty były bardzo owocne i bardzo inspirujące dla samych organizatorów. Mogli porozmawiać z uczniami, którzy jeszcze odczuwają potrzebę spotykania się w miejscach przyjaznych do pracy i spotkań towarzyskich niebędącymi przestrzeniami komercyjnymi w rozumieniu restauracji, kawiarni, barów czy pubów. Dzięki temu organizatorzy pozyskali informacje na temat potrzeb, które zostały przedstawione za pośrednictwem map myśli.

Sama w sobie metoda budowania i tworzenia map myśli osiągnęła swój skutek, lecz przy nielicznej liczbie uczestników spotkania nie była ona bardzo efektywna. Zaspokoiła ona w dużej mierze informacje na temat potrzeb, zasad i funkcji jakie powinno spełniać miejsce przeznaczone dla młodzieży. Wyniki map myśli są zbieżne z wynikami jakie trzymane zostały w poprzednim etapie pozyskiwania danych za pomocą ankiety internetowej rozesyłanej do wszystkich placówek edukacyjnych w Krakowie (zob. dalsza część raportu).

Największym problemem związanym z organizacją procesu konsultacji, który został zdiagnozowany przez organizatorów to bardzo mała stopa informacji zwrotnych ze strony placówek edukacyjnych. Metoda komunikacji elektronicznej nie spełniła swojego zadania. W przyszłości kolejne spotkania będą promowane z większym wyprzedzeniem około 2-3 tygodni oraz w formie prostych komunikatów wizualnych w postaci plakatów i ulotek rozwieszanych w szkołach i innych miejscach w których spędza czas docelowa grupa odbiorców projektu.

Potrzeby

Poniższa mapa myśli powstała w oparciu o potrzeby młodzieży jakie ma w stosunku do przestrzeni. Młodzież zapytana została jakie przestrzenie sprzyjają pracy, socjalizacji czy odpoczynkowi.

Rys 1: Opracowanie własne na podstawie materiałów po spotkaniu

Zasady i funkcje

Ta mapa myśli powstała jako jedna plansza ze względu na zbieżność z tym co uczestnicy przedstawili w swoich potrzebach w stosunku do miejsca, jakim ma być przestrzeń dla młodych.

Zasady
Elastyczne godziny otwarcia
Stworzenie rady lub zarządu tego miejsca – liderzy? Zespół?
Kultura osobista
Strefa bezalkoholowa i beztytoniowa
Zakaz zwierzątek
Współodpowiedzialność
Naprawianie szkód

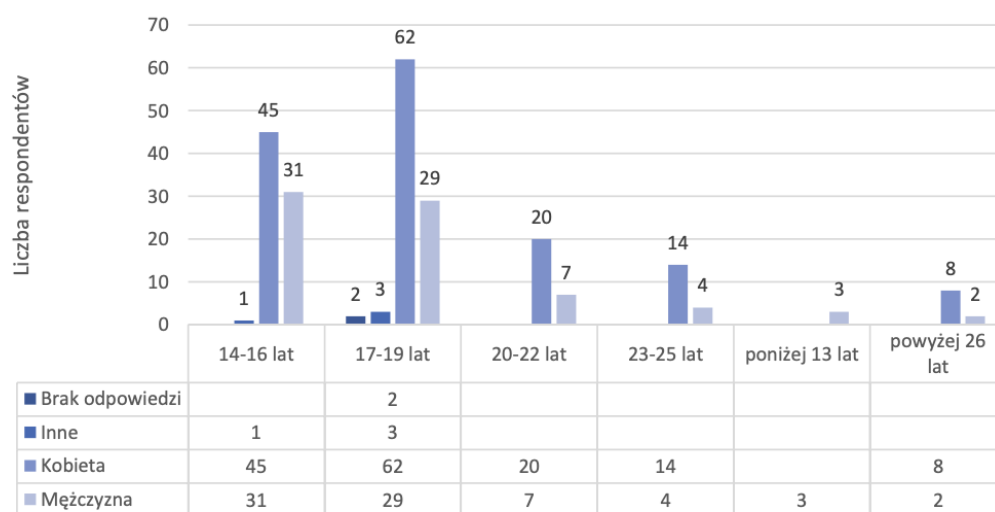
Tabela 1: Zasady, jakie powinny panować w Pracowniach Młodzieżowych – wyniki burzy mózgów

Funkcje
Edukacyjna
Rozwojowa
Rozrywkowa
Aktywizacyjna
Socjalizacyjna
Relaksacyjna

Tabela 2: Funkcje Pracowni Młodych – wyniki burzy mózgów

Wyniki badań ankietowych

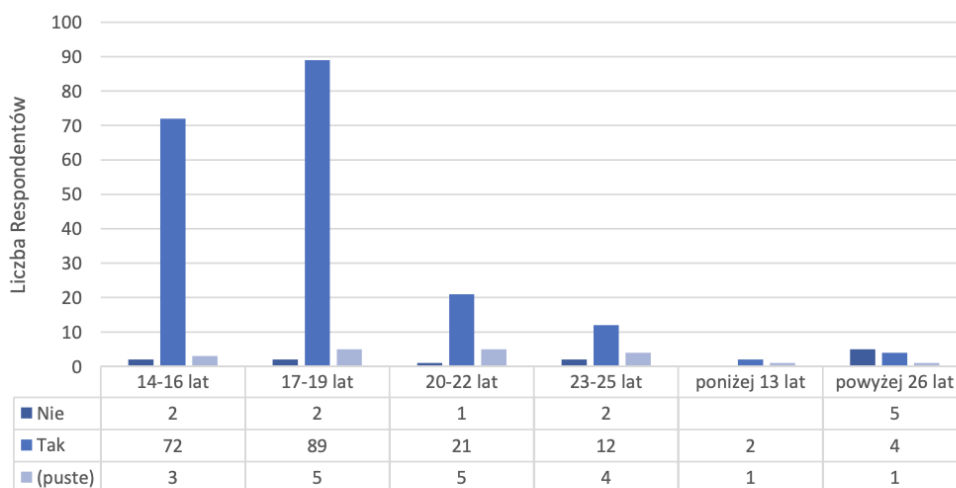
Badanie było prowadzone w dniach 12 grudnia 2019, a 25 marca 2020 roku. Grupę docelową stanowiła młodzież w wieku 13-26 lat. W części metrycznej badania zostało ujawnione, że największą część respondentów stanowiły kobiety w wieku 17-19 lat, oraz to, że kobiet stanowiły większość badanych bo 63,9% wszystkich ankietowanych.

Ryc. 1 Zestawienie płci i wieku respondentów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

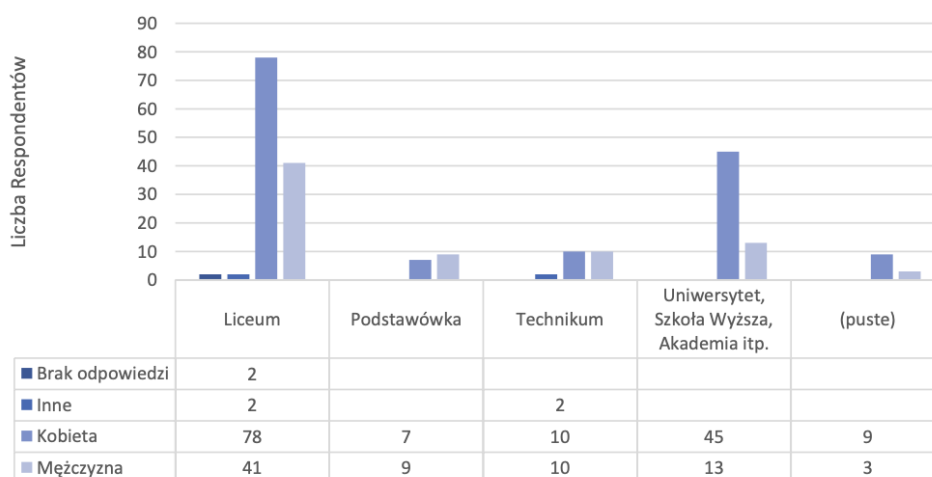
Większa część respondentów jest w systemie edukacji formalnej.

Ryc. 2 Zestawienie ucznia się a wieku respondentów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

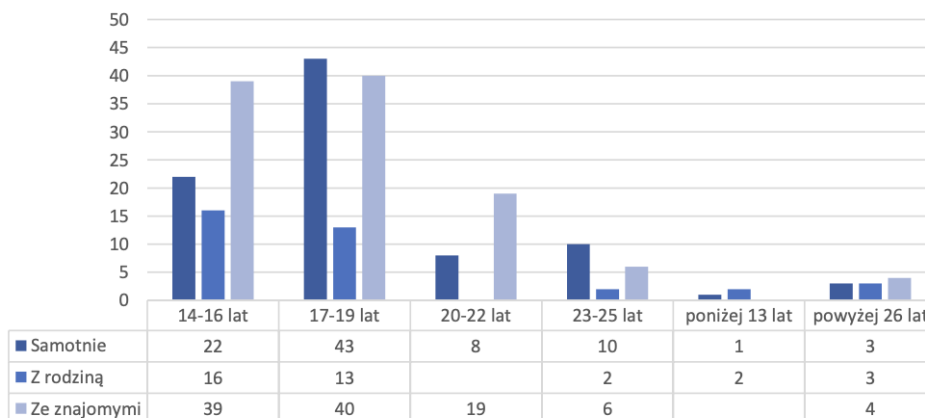
Tabela dotycząca rodzaju placówki edukacyjnej i płci wskazuje na to, że przeważająca część respondentów uczęszcza do liceum ogólnokształcącego i stanowią w większości kobiety.

Ryc. 3 Zestawienie płci a rodzaju placówek edukacyjnych.
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Analizując kwestię sposobu spędzania czasu wolnego jako spędzanie czasu ze znajomymi, rodziną czy samotnie, wskazuje na to, że młodzież w przedziale wiekowym 14-16 spędza czas głównie ze znajomymi i samotnie, ale także więcej niż w innych grupach wiekowych z rodziną. W przedziale wiekowym 17-19 lat najwięcej czasu młodzież spędza samotnie oraz ze znajomymi. Grupa wiekowa powyżej 20 najmniej czasu spędza z rodziną.

Zakładając, że Pracownia Młodzieży ma być przestrzenią wspólną, w której można spędzać czas z innymi należy dobrać grupę docelową pod kątem osób, które spędzają czas poza domem ze znajomymi częściej, niż samotnie.

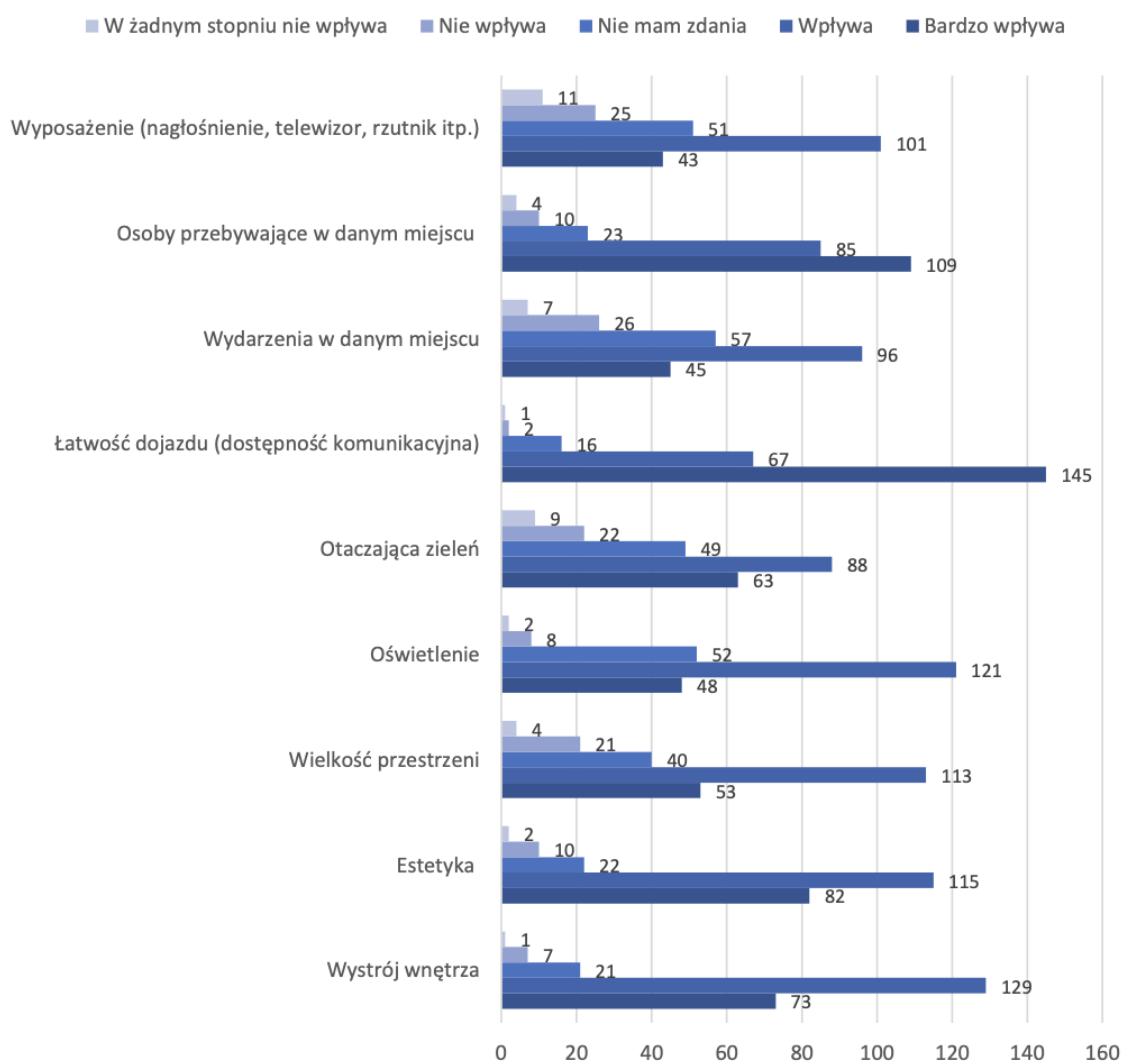

Ryc. 4 Zestawienie wieku respondentów a sposobu spędzania czasu
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Analizując aspekt wyboru miejsca do spędzania wolnego czasu pod kątem atrakcyjności i wpływu na wybór w oparciu o następujące czynniki: wystrój wnętrza, estetyka, wielkość przestrzeni, oświetlenie otaczająca zielen, łatwość dojazdu (dostępność komunikacyjna), wydarzenia w danym miejscu, osoby przebywające w danym miejscu, wyposażenie (nagłośnienie, telewizor, rzutnik itp.). Największy wpływ na ocenę atrakcyjności zostało określone jako łatwość dojazdu oraz osoby przebywające w danym miejscu. Natomiast wystrój wnętrza i estetyka tylko wpływają na ocenę, ale nie stanowią najważniejszego kryterium wyboru. Niemniej jednak zestawienie wszystkich elementów oceny wskazuje, że respondenci poszukują miejsca, do którego stosunkowo łatwo się dostać, przestrzeni, w której

można poznawać nowych, ciekawych ludzi, a także spotkać się ze znajomymi. Przestrzeń natomiast musi być zaprojektowana tak, aby wewnątrz było atrakcyjne i spełniało podstawowe zasady estetyczne. Ujmując kwestie samego wyposażenia należy zwrócić uwagę na to, że stanowi tylko dodatkowy element nie będący przez respondentów wskazywany jako najbardziej istotny.

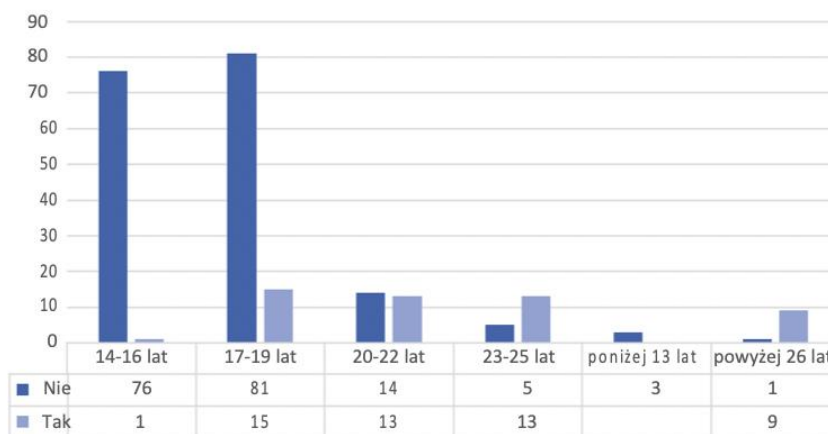
Co wpływa na ocenę atrakcyjności miejsca spędzania wolnego czasu?

Ryc. 5 Ocena atrakcyjności miejsca ze względu na podane elementy.

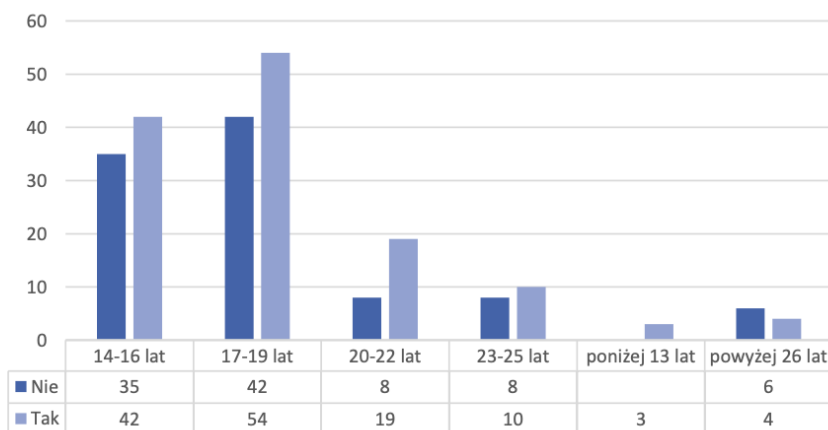
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Podjęcie pracy w wieku szkolnym nie stanowi rzadkości, ale ze względu na przepisy, próba podjęcia pracy widoczna jest w przedziale wiekowym 17-19 lat i wzwyż. W pozostałych grupach udział pracujących w stosunku do niepracujących jest przeważający. Zestawienie to wzmacnia powstałe już rekomendacje, by przestrzenie Pracowni Młodych były niekomercyjne, nie wymagały opłat za użytkowanie oraz były dostępne w elastycznych godzinach, w tym w weekendy.

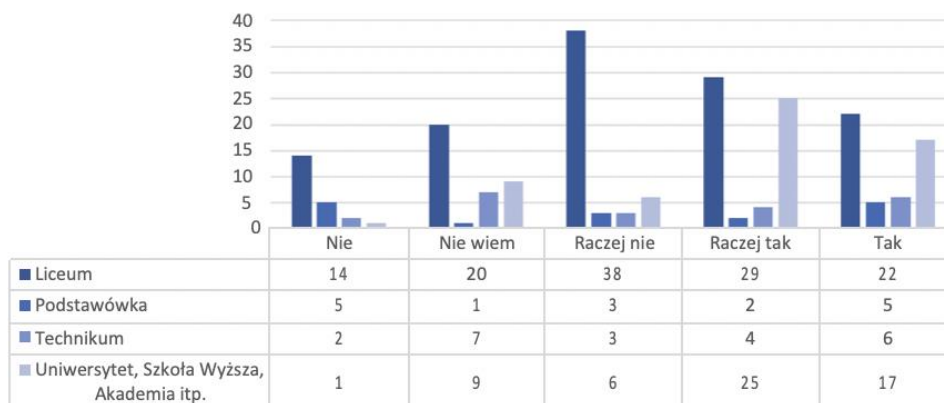
Ryc. 6 Wiek a wykonywanie pracy zarobkowej.
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Analizując formę spędzania czasu przez młodzież należy podkreślić, że duża część uczęszcza i korzysta z zajęć dodatkowych takich jak korepetycje, aktywność w NGO, grupach religijnych, politycznych czy zainteresowań. Duża część także uczęszcza na kursy językowe, czy artystyczne lub inne zajęcia rozwijające ich kompetencje, realizujące zainteresowania lub hobby.

Ryc. 7 Wiek a uczęszczanie na zajęcia pozalekcyjne
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Poniżej zestawiono potrzebę przestrzeni dla młodzieży przeznaczonej do pracy i spotkań ze względu na typ placówki edukacyjnej, do której respondenci uczęszczają.

Ryc. 8 Zestawianie braku miejsca do spędzania wolnego czasu a placówek edukacyjnej do której uczęszczają respondenci.
Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Rekomendacje z badań

Po przeprowadzonych pierwszych warsztatach i analizie wyników ankiety dotyczącej pracowni młodzieży zespół opracował wstępne rekomendacje.

Lokalizacja

Pracownia powinna zostać zlokalizowana w łatwo dostanym miejscu dla grupy wiekowej 13-26 lat, czyli takim do której szybko i łatwo można dojechać komunikacją miejską. Miejsce nie powinno być oddalone od głównych ulic i tras komunikacyjnych. Otoczenie powinno składać się z obszarów zielonych oraz przestrzeni usługowych takich jak sklepy, kawiarnie, restauracje czy food trucki.

Wnętrze

Wnętrze powinno być przestrzenią przyjazną i neutralną dla użytkownika (np. brak jaskrawych kolorów). Powinno być harmonijnie wypełnione meblami i urządzeniami. Preferowane wyposażenie to mobilne stoły do pracy, pufy, fotele i kanapy. Urządzenia, które najczęściej zaznaczali respondenci, a potwierdzili uczestnicy warsztatów to:

- ekspres do kawy/herbaty,
- mikrofalówka,
- rzutnik,
- telewizor,
- konsole do gry,
- nagłośnienie i oświetlenie,
- komputer z profesjonalnymi programami.

Z wyposażenia biurowego zaleca się mieć w posiadaniu: długopisy, papier, flipcharty, tablicę w formie ściany pomalowanej specjalną farbą, białą tablicę (*whiteboard*). Dodatkowo gry planszowe i zbiór książek zakupionych w oparciu o preferencje użytkowników miejsca.

Zasady i sposób funkcjonowania

Miejsce powinno być dostępne dla wszystkich adresatów programu Młody Kraków 2.0. z wyłączeniem osób pod wpływem alkoholu i/lub środków odurzających. Zaleca się wspólne opracowanie zasad panujących w Pracowni, w tym wzajemnego szacunku oraz wspólnoty.

Funkcje, jakie powinna spełniać Pracownia Młodzieży to przestrzeń do wymiany doświadczeń między ludźmi, możliwość realizowania projektów społecznych, czy szkolnych, pracy w grupie, przestrzeń do organizowania spotkań z różnymi ludźmi. Często w wypowiedziach pojawiały się spotkania z ludźmi, którzy są specjalistami w różnych dziedzinach, co wpisuje się w inne rozdziały Programu Młody Kraków 2.0. i postulat wprowadzania mentoringu dla młodzieży.

Funkcjonowanie opierać się powinno na dobrowolnej rejestracji użytkowników, którzy wraz z osobą odpowiedzialną za pracownię organizują jej pracę i program wydarzeń. Każdy jest uprawniony do zorganizowania spotkania lub innego wydarzenia po uprzednim zarezerwowaniu przestrzeni, przedyskutowaniu z innymi członkami charakteru spotkania i jego celu.

Autorzy:

Michał Wolszczak

Natalia Polak

Sandra Skalmierska

Opracowanie i korekta: Barbara Moś

Rekomendacje dotyczące Pracowni Młodych – podsumowanie

Pracownie Młodych realizują potrzeby młodych ludzi dotyczące posiadania niekomercyjnej, dedykowanej młodzieży (niejako „ekskluzywnej”) przestrzeni, która daje możliwość spotykania się w „miejscach trzecich”. Celem tych przestrzeni, jak stanowi Program Młody Kraków 2.0., jest stymulowanie aktywności społecznej i obywatelskiej młodych ludzi, zapewnienie szans na rozwijanie pasji i zainteresowań, umożliwienie zdobywania wiedzy i umiejętności, a także wyrównywanie szans młodzieży z różnych środowisk. Po głębszej analizie dobrych praktyk oraz potrzeb i oczekiwań młodych ludzi uważamy, że koncepcja Pracowni Młodych powinna składać się z następujących rozwiązań:

Umocowanie, zarządzanie i finanse

- 1) **Umocowanie sieci Pracowni Młodych w dokumentach strategicznych** Miasta Krakowa, umocowanie kolejnych programów typu „Młody Kraków” w Strategii Rozwoju Miasta Krakowa dla zapewnienia długiego trwania i stabilności funkcjonowania;
- 2) Ustanowienie Pracowni Młodych jako **narzędzia realizacji polityki młodzieżowej** w jej różnych funkcjach:

- a. Stymulowania aktywności społecznej i obywatelskiej, przygotowania młodych do tworzenia demokratycznego społeczeństwa, w tym wykorzystanie alternatywnych form partycypacji młodzieży,
- b. Umożliwiania rozwoju, edukacji, a także spotkań towarzyskich, rozwijania sieci społecznych,
- c. Wyrównywania szans, integracji środowisk, włączenia młodych ludzi,
- d. ale także monitorowania sytuacji młodzieży, badania jej potrzeb, diagnozowania, planowania, konsultowania, a także wdrażania polityk młodzieżowych we współpracy z młodymi ludźmi.

Pracownie Młodych mogą tym samym stać się narzędziem włączania młodych ludzi w proces decyzyjny w zakresie polityk, które ich dotyczą.

- 3) **Nawiązanie celów Pracowni Młodych do celów i wartości zapisanych w Strategii Unii Europejskiej na rzecz młodzieży na lata 2019–2027**, na podstawie Rezolucji Rady Unii Europejskiej i przedstawicieli rządów państw członkowskich zebranych w Radzie w sprawie ram europejskiej współpracy na rzecz młodzieży z 2018 roku:

○ **Zaangażowanie**

- zachęcanie i promowanie demokratycznego udziału wszystkich młodych ludzi w społeczeństwie i procesach demokratycznych;
- aktywne angażowanie młodych ludzi, organizacji młodzieżowych i innych organizatorów pracy z młodzieżą w polityki wpływające na życie młodych ludzi na wszystkich poziomach;
- wspieranie reprezentacji młodzieży na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym, uznając prawo młodych ludzi do uczestnictwa i samoorganizacji;

- wspieranie dialogu UE na temat młodzieży w celu włączenia różnorodnych głosów młodych ludzi w procesy decyzyjne na wszystkich poziomach;
 - wspieranie rozwoju kompetencji obywatelskich poprzez strategię edukacji obywatelskiej i uczenia się pozaformalnego;
 - rozwijanie możliwości „uczenia się partycypacji”, zwiększając zainteresowanie działaniami partycypacyjnymi i pomagając młodym ludziom przygotować się do życia w i tworzenia demokracji;
 - badanie i promowanie stosowania innowacyjnych i alternatywnych form demokratycznego uczestnictwa, np. narzędzia demokracji cyfrowej.
- **Zintegrowanie**
 - umożliwienie wszystkim młodym ludziom i pracownikom młodzieżowym dostępu do możliwości mobilności transgranicznej, w tym wolontariatu, poprzez eliminację przeszkód i wdrażanie środków wsparcia, ze szczególnym uwzględnieniem młodych ludzi o mniejszych szansach;
 - wspieranie zaangażowania młodych ludzi w solidarność, promowanie systemów wsparcia oraz dążenie do komplementarności i synergii między programami europejskimi dla młodzieży, a programami krajowymi, regionalnymi i lokalnymi;
 - wspieranie prac nad skutecznymi systemami walidacji i uznawania umiejętności i kompetencji zdobytych w ramach uczenia się pozaformalnego i nieformalnego, w tym działań solidarnościowych i wolontariatu.
 - **Podmiotowość**
 - wspieranie jakości w pracy z młodzieżą oraz jej innowacyjności i uznania;
 - wspieranie rozwoju wysokiej jakości pracy z młodzieżą na wszystkich poziomach, w tym rozwijanie polityki w tej dziedzinie, szkolenie pracowników młodzieżowych, ustanowienie ram prawnych (to do poziomu krajowego) i wystarczającą alokację zasobów;
 - wspieranie oddolnych inicjatyw i uznawanie organizacji młodzieżowych za podmioty rozwijające kompetencje i integrację społeczną poprzez pracę z młodzieżą i działania edukacji pozaformalnej;
 - tworzenie i rozwijanie dostępnych punktów kontaktowych dla młodzieży, które oferują szeroki zakres usług i / lub zapewniają informacje dla młodzieży.

Źródło: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/PL/TXT/PDF/?uri=OJ:C:2018:456:FULL&from=EN>

- 4) **Ustanowienie katalogu celów i standardów funkcjonowania Pracowni Młodych** składających się m.in. z:
- a. **Decentralizacji** działań młodzieżowych – oddanie działań w ręce młodzieży,
 - b. **Niezależności** działań młodzieżowych od struktur administracyjnych i samorządowych, tj. wolny wybór tematów, celów, metod itd.,
 - c. **Partycypacji** młodzieży na najwyższych możliwych poziomach, tj. współzarządzanie Pracowniami Młodzieżowymi przez młodzież*

- Utworzenie **Rady Pracowni Młodych**, składającej się z przedstawicieli beneficjentów – młodzieży, organizacji młodzieżowych, pracowników młodzieżowych, Młodzieżowej Rady Krakowa, KDO ds. Młodzieży i Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia UMK, która podejmowałaby najważniejsze wiążące decyzje dot. funkcjonowania Pracowni.
- Funkcjonowanie Pracowni na podstawie **Rocznych Planów Działania** opracowanych przez Radę i finansowaniu tych przedsięwzięć, które wskaże młodzież.
- d. **Systemowego wsparcia dla organizacji młodzieżowych** – prowadzenie w Pracowniach lub za pośrednictwem Pracowni systemu wsparcia dla samoorganizacji młodych ludzi, tworzenia organizacji młodzieżowych, które realizować będą krakowskie działania na rzecz młodzieży w ramach stałego regrantingu lub w innej formule,
- e. **Partnerstwa i podmiotowości** młodych ludzi.
- 5) Ustawienie władz miasta w roli wspierającej działalność młodzieży, nie zarządzającej nią.

Moderatorzy Pracowni Młodych – osoby pracujące z młodzieżą

- 6) **Określenie standardów pracy z młodzieżą w Pracowniach Młodzieżowych wykonywanej przez zatrudnianych tam Pracowników Młodzieżowych oraz ich kwalifikacji i kompetencji** w oparciu o Europejską Kartę Pracy z Młodzieżą oraz Model Kompetencyjny Osób Pracujących z Młodzieżą (patrz: Dodatek do niniejszego raportu).
- 7) **Elastyczność** formy pracy i zatrudnienia pracowników młodzieżowych, w tym elastyczne godziny pracy.
- 8) Oparcie systemu pracy Pracowni Młodych na **edukacji pozaformalnej** i jej wartościach, w tym **wspierania liderów młodzieżowych**.
- 9) Zapewnienie wystarczających zasobów kadrowych i finansowych funkcjonowaniu Pracowni Młodych.

Tworzenie i funkcjonowanie Pracowni

- 10) Zapewnienie regularności i wystarczających zasobów do **prowadzenia diagnozy i badania potrzeb młodych ludzi**, również w zakresie lokalizowania kolejnych Pracowni Młodych.
 - *Pracownie powinny być tworzone tam, gdzie:
 - młodzi ludzie mieszkają,
 - uczą się (w większości nasza grupa docelowa uczęszcza do szkół lub studiuje) lub pracują,
 - przecinają się ich szlaki komunikacyjne, tj. „jest im po drodze ze szkoły do domu”.
- 11) Wprowadzanie Pracowni Młodych o **różnych profilach**, w zależności od potrzeb lokalnej młodzieży, np. profil sport i zdrowe żywienie, czy ze względu na węższą grupę wiekową, do której kierowane będą Pracownie.
- 12) Decydowanie o profilach Pracowni Młodych w oparciu o decyzje Rady Pracowni Młodych oraz **szczegółową analizę konsekwencji wprowadzanych profili**, w tym pod względem wyrównywania szans, włączenia młodych ludzi, integracji

międzykulturowej, perspektywy genderowej, czy celu szczegółowego wynikającego z lokalizacji.

- 13) Prowadzenie **informacji młodzieżowej** w Pracowniach Młodzieżowych lub poprzez Pracownie Młodych. Informacja młodzieżowa powinna obejmować wszystkie dziedziny życia młodego człowieka, powinno zostać też zapewnione specjalistyczne wsparcie lub informacja o jego dostępności. Więcej na temat systemów informacji młodzieżowej: <https://www.eurodesk.pl/o-nas/informacja-młodzieżowa>.
- 14) Prowadzenie **komunikacji** Pracowni z jej grupami docelowymi rękami młodych ludzi przy wsparciu osób pracujących z młodzieżą/moderatorów Pracowni, co zagwarantuje dostosowane treści, odpowiednią formę i najaktualniejsze kanały komunikacyjne. Miasto Kraków powinno też zapewnić dostęp do kanałów miejskich i wsparcie w dotarciu do mediów głównego nurtu.
- 15) **Elastyczne godziny otwarcia** Pracowni, możliwość zamówienia sali, dostępność Pracowni także w weekendy. Sugeruje to system zmianowy zatrudnionych moderatorów oraz elastyczną formę pracy.
- 16) Możliwość **prowadzenia współpracy międzynarodowej** Pracowni Młodych, np. z miastami partnerskimi, międzynarodowymi organizacjami młodzieżowymi.
- 17) **Możliwość pozyskiwania dodatkowych środków** na działania młodzieżowe, m.in. z europejskich programów edukacyjnych i młodzieżowych, czy funduszy międzyrządowych, krajowych, czy miejskich. Wymaga to osobowości prawnej Pracowni lub ścisłej współpracy placówek z organami prowadzącymi, w tym przypadku Wydziałem Polityki Społecznej i Zdrowia UMK.
- 18) Funkcjonowanie opierać się powinno na **dobrowolnej rejestracji użytkowników**, którzy wraz z osobą odpowiedzialną za pracownię organizują jej pracę i program wydarzeń. Miejsce nie powinno być też zamknięte dla osób niezarejestrowanych.
- 19) **Wspólne wypracowanie regulaminu i zasad** panujących w Pracowniach, w tym strefy wolnej od alkoholu i innych używek.

Rozwiązania przestrzenne

- Włączające rozwiązania architektoniczne, tj. otwarte przestrzenie o dużych powierzchniach, dostępności światła oraz dostosowanie do potrzeb osób z niepełnosprawnościami,
- Mobilne wyposażenie uwzględniające potrzebę bycia gospodarzem przestrzeni,
- Główna sala dostępna dla każdego przychodzącego oraz mniejsze sale warsztatowe, które można rezerwować,
- Wnętrze powinno być przestrzenią przyjazną i neutralną dla użytkownika (np. brak jaskrawych kolorów). Powinno być harmonijnie wypełnione meblami i urządzeniami.
- Preferowane wyposażenie to mobilne stoły do pracy, pufy, fotele i kanapy.
- Urządzenia, które najczęściej zaznaczali respondenci, a potwierdzili uczestnicy warsztatów to:
 - ekspres do kawy/herbaty,
 - mikrofalówka,
 - rzutnik,

- telewizor,
 - konsole do gry,
 - nagłośnienie i oświetlenie,
 - komputer z profesjonalnymi programami.
- Z wyposażenia biurowego zaleca się mieć w posiadaniu: długopisy, papier, flipcharty, tablicę w formie ściany pomalowanej specjalną farbą, białą tablicę (*whiteboard*).
- Dodatkowo gry planszowe i zbiór książek zakupionych w oparciu o preferencje użytkowników miejsca.

*Dodatek: standardy pracy z młodzieżą i kompetencje „pracownika młodzieżowego”

Pracownie Młodych powinny funkcjonować w oparciu o spójny system pracy z młodzieżą i na podstawie polityki młodzieżowej określonej strategicznie, wieloletnio i wielopoziomowo. Ponieważ w polskim systemie prawnym brakuje tej wielopoziomowości, rekomendujemy oparcie na Europejskich strategiach, a przede wszystkim na Europejskiej Karcie Pracy z Młodzieżą na poziomie lokalnym, która określa standardy, wartości i jakość pracy z młodymi ludźmi.

Źródło: <https://www.europegoeslocal.eu/wp-content/uploads/2019/06/20190603-egl-charter.pdf>

Zasady i standardy pracy z młodzieżą:

- 1) praca z młodzieżą oparta jest o wartości i zasady takie jak partycypacyjność, woluntaryzm, jest oparta na potrzebach młodych postrzeganych z ich perspektywy, ich językiem i ich słowami (nie wyobrażenie dorosłych o potrzebach młodych), jest wykonywana od początku do końca wraz z młodymi (nie dla nich), ma przyczyniać się do wielowymiarowego rozwoju w oparciu o edukację pozaformalną i nieformalną, ma wzmacniać autonomię młodych i dostęp do praw, prezentuje holistyczne podejście adresowania młodych tam, gdzie są (Internet też - tzw digital youth work), jest inkluzywna/włączająca i promuje krytyczne myślenie, kreatywność, prawa człowieka i demokrację.
- 2) praca z młodzieżą odbywa się we współpracy z polityką młodzieżową wypracowaną według standardów partycypacyjnego tworzenia polityk publicznych (europejska polityka młodzieżowa przyjęła standardy zaprezentowane w ubiegłym roku przez KDO i przyjęte jako inspiracje/wytyczne nieformalne: [TUTAJ](#))
- 3) praca z młodzieżą odbywa się w kooperacji i komunikacji ze wszystkimi relewantnymi aktorami, jest dobrze komunikowana otoczeniu, planowane z uwzględnieniem kryteriów jakości,
- 4) zapewnia młodym dostęp do informacji młodzieżowej, daje możliwości uczestniczenia w procesach (decyzyjnych, edukacyjnych) na poziomie lokalnym, krajowym i międzynarodowym, stymuluje młodych do podejmowania inicjatyw z innymi, bycia aktywnym obywatelem, otwartym na świat, pomaga definiować cele rozwojowe i edukacyjne oraz je rozpoznawać,
- 5) osoby pracujące z młodzieżą powinny się ciągle doskonalić, krytycznie przyglądać swojej pracy oraz dzielić się swoimi metodami, efektami pracy i rozwoju z innymi osobami pracującymi z młodzieżą dla rozwoju tego obszaru,
- 6) pracowników młodzieżowych obowiązują standardy etyczne oparte na prawach dziecka i prawach człowieka, a ich motywacją jest dobro młodych,
- 7) osoby pracujące z młodzieżą tworzą warunki zaufania, upodmiotowienia, bezpieczne i nieosądzające, niedyrektywne, niemoralizujące warunki rozwoju, w których młodzież może realizować swój potencjał, jak również samoorganizować się i działać autonomicznie.

Europejski Model Kompetencji Osób Pracujących z Młodzieżą, dostępny: [TUTAJ](#)

Grupa kompetencji osób pracujących z młodzieżą:

- 1) umiejętność moderowania i stymulowania procesów uczenia się indywidualnego i grupowego, stwarzania odpowiednich warunków uczenia się,
- 2) organizowanie i zarządzanie zasobami,
- 3) umiejętność współpracy w zespole,
- 4) umiejętność znaczącej, wartościowej komunikacji z innymi,
- 5) kompetencje międzykulturowe,
- 6) sieciowanie i rzecznictwo na rzecz młodzieży,
- 7) umiejętność ewaluacji własnych praktyk i dokonywania zmian na jej podstawie.

Opracowanie: Barbara Moś